

Overlast Midden-Drenthe

Beelden en maatregelen

Bureau **Beke**

Inhoudsopgave

1	Onderzoek naar overlast in Midden-Drenthe	3
2	Onderzoeksvragen en onderzoeksactiviteiten	4
3	Achtergrond van de deelnemende inwoners	5
4	De binnen de gemeente Midden-Drenthe gebruikte definitie van overlast	6
5	Aard en locatie van de overlast	8
6	Aard en locatie van de overlast in de vier grootste plaatsen van Midden-Drenthe	11
7	Frequentie en ernst van de overlast	16
8	Weging van de overlast	18
9	Beleid en maatregelen tegen de overlast	20
10	Meldingsbereidheid van inwoners	21
11	Effectiviteit maatregelen volgens inwoners	22
12	Eigen ideeën van inwoners tegen de overlast	23
13	Suggesties voor eigen inbreng van inwoners	25
14	Overige opmerkingen van inwoners	26
15	Oordeel over (in)effectief overlastbeleid	27
16	Reflectie op de onderzoeksresultaten	29

Bijlagen

1: Onderzoeksverantwoording	31
2: Overlast per plaats (aantallen meldingen)	33
3: Overzicht Melding Openbare Ruimte	35
4: Weging van de genoemde overlast	36

Colofon

Opdrachtgever

Rekenkamercommissie van de gemeente
Midden-Drenthe

Auteurs

Jos Kuppens en Henk Ferwerda

Analyses

Juno van Esseveldt

Vormgeving

Marcel Grotens

© Bureau Beke, 2020

1 Onderzoek naar overlast in Midden-Drenthe

Overall in Nederland ervaren inwoners van gemeenten overlast, maar door de lokale context kan de aard en de omvang ervan sterk verschillen. In de gemeente Midden-Drenthe heeft de Rekenkamer opdracht gegeven om de overlast die inwoners ervaren te inventariseren, om vervolgens te kijken of er voldoende maatregelen tegen getroffen (kunnen) worden. Door de Rekenkamer van de gemeente wordt de volgende werkdefinitie voor overlast gebruikt:

Het begrip overlast verwijst naar een grote variatie aan gedragingen, verschijnselen en situaties, die als overlastgevend wordt ervaren.

Aan Bureau Beke uit Arnhem (bureaubeke.nl) is gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de aard, ernst en de locatie van overlast en de mogelijke maatregelen hiertegen. Dit onderzoek is van mei 2020 tot en met november 2020 uitgevoerd.

Niet de aantallen staan centraal, maar de aard

Het onderzoek is bedoeld om een zo goed mogelijk beeld van de door inwoners ervaren overlast te krijgen. Daarvoor is aan inwoners gevraagd om aan te geven welke overlast zij ervaren, maar ook welke suggesties zij hebben om deze overlast te beperken. Het beeld dat de inwoners schetsen, is te spiegelen aan de maatregelen tegen overlast die in de gemeente Midden-Drenthe daadwerkelijk ingezet worden.

In het onderzoek is het niet relevant of veel mensen eenzelfde soort overlast melden. Het kan namelijk voorkomen dat één inwoner de overlast ervaart, alleen al omdat deze inwoner in een gebied met weinig andere inwoners in de buurt woont. Het onderzoek is juist gericht op een koppeling van de gemelde overlast aan maatregelen die de overlast kunnen beheersen. Als blijkt dat er onvoldoende maatregelen zijn, kunnen extra maatregelen misschien een optie zijn.

Toewerken naar suggesties voor de aanpak en een definitie van 'overlast'

Het uiteindelijke doel van het onderzoek is om eventuele aanvullende suggesties voor de aanpak van overlast in de gemeente Midden-Drenthe op te tekenen. Daarnaast is op basis van het onderzoek bekeken of de term overlast voor de professionals binnen de gemeente Midden-Drenthe eenduidig en werkbaar is.

2 Onderzoeksvragen en onderzoeksactiviteiten

Door de Rekenkamer van de gemeente Midden-Drenthe is de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

In hoeverre draagt het handhavingsbeleid van de gemeente Midden-Drenthe bij aan het verminderen van gepercipieerde overlast in dorpen en buurten?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Wat is de binnen de gemeente Midden-Drenthe gebruikte definitie van overlast?
2. Wat is de aard van de door inwoners ervaren overlast?
3. In hoeverre ervaren inwoners de overlast als ernstig?
4. Wat is het beleid ten aanzien van de overlast?
5. In hoeverre is het beleid tegen overlast effectief?
6. Welke verbeteringen zijn er mogelijk binnen de regels van de wet?

Om deze vragen te beantwoorden, zijn verschillende onderzoeksactiviteiten ingezet. De belangrijkste activiteit is het uitzetten van een online vragenlijst onder inwoners van de gemeente Midden-Drenthe geweest. In totaal hebben 700 inwoners meegewerkt aan het onderzoek door een enquête in te vullen.

Ook zijn de overlastmeldingen van inwoners in het registratiesysteem Melding Openbare Ruimte geanalyseerd. Om het beeld van de overlast te duiden, is het beeld hiervan besproken met diverse betrokkenen, met name professionals. Aan hen is onder andere gevraagd of het geschetste beeld herkenbaar is en of er voldoende maatregelen voorhanden zijn om de overlast te beheersen. Verder is nog in het gebied rondgelopen en -gefietst, om de situatie ter plekke te aanschouwen. Zie voor meer informatie over de onderzoeksactiviteiten bijlage 1 (onderzoeksverantwoording).

Geen afspiegeling van de inwoners in Midden-Drenthe

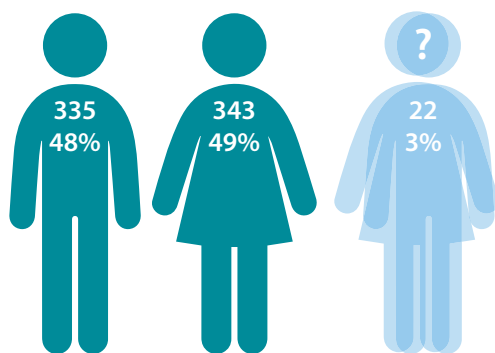
Hoewel is geprobeerd de vragenlijst zo breed mogelijk uit te zetten, vormen de inwoners die hebben gereageerd geen representatieve weergave van de inwoners van de gemeente Midden-Drenthe. Dit heeft te maken met het thema: ervaren overlast. Onze ervaring in andere onderzoeken is dat inwoners die weinig of geen overlast ervaren de vragenlijst minder vaak invullen.

Focus op het gemeenteniveau

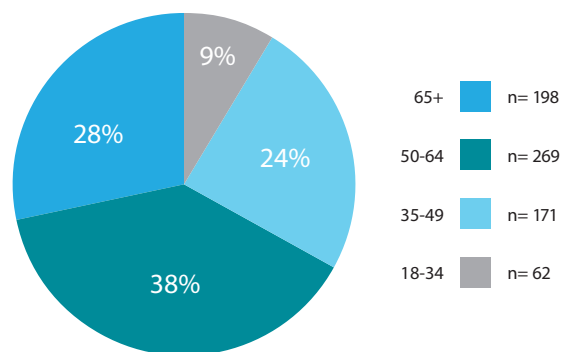
Het onderzoek richt zich alleen op overlast(-beheersing) die zich binnen de invloedssfeer van de gemeente Midden-Drenthe bevindt. Dit betekent dat overlast die op provinciaal en landelijk niveau wordt beheerst door bijvoorbeeld wetgeving en normering buiten dit onderzoek blijft. Een voorbeeld hiervan is uitstoot door fabrieken en onkruid- en ongediertebestrijding door landbouwbedrijven. Dergelijke overlast wordt wel vermeld, maar suggesties voor beheersmaatregelen hiertegen niet.

3 Achtergrond van de deelnemende inwoners

Figuur 1 – Geslacht (n=700)

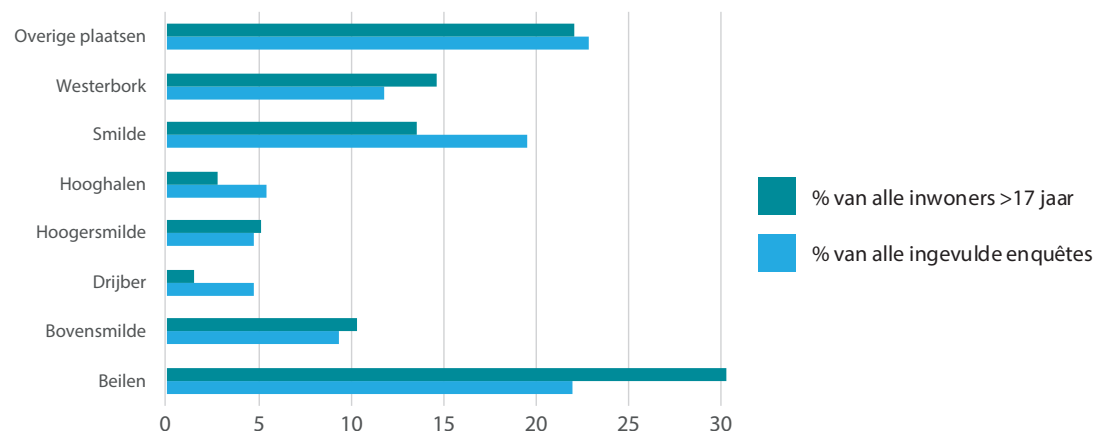
Figuur 2 – Leeftijd in categorieën (n=700)

Gemiddelde leeftijd is 54,8 jaar

In ruim driekwart van de respons (77,2 procent) komen de inwoners uit de zeven in figuur 3 genoemde plaatsen. In vergelijking met het percentage inwoners van 18 jaar en ouder per plaats is in sommige plaatsen sprake van verhoudingsgewijs meer respons. Zie bijlage 2 voor de respons in alle plaatsen.

Figuur 3 – Ingevulde enquêtes naar plaats (top-7, in %)

4 De binnen de gemeente Midden-Drenthe gebruikte definitie van overlast

In de beschikbare bronnen bij de gemeente Midden-Drenthe is gezocht naar een definitie van 'overlast'. Het blijkt dat nergens een definitie van overlast wordt gegeven. Wel wordt de overlast in meer of mindere mate uitgeschreven in verschijningsvormen. Zo staat in de Algemene Plaatselijke Verordening de volgende met overlast verbonden termen:

- Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen
- Houden of voeren van hinderlijke of schadelijke dieren
- Verontreinigende/loslopende/gevaarlijke honden
- Alcoholgebruik op openbare plaatsen
- Drugshandel
- Geluidhinder
- Gebruik van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling
- Bij zich hebben van carbid
- Exploitatie van seksinrichtingen en in Nederland gevestigde escortbedrijven
- Opslag voertuigen, vaartuigen, mest, afvalstoffen enz.
- Recreatief nachtverblijf buiten kampeerterreinen

- Parkeren van uitzichtbelemmerende voertuigen
- Parkeren van voertuigen met stank verspreidende stoffen
- Gebruik van fietsen of bromfietsen
- Crossterreinen
- Verkeer in natuurgebieden
- Verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken
- Incidentele asverstrooiing
- Oplaten van heliumballonnen en wensballonnen

Daarnaast wordt in het gemeentelijk beleidsplan 'Samen voorbereid de toekomst tegemoet' uit 2018 het volgende genoemd: *"Thema's waarop we actief zijn, zijn onder andere horeca, evenementen, zwerfvuil en afval. Maar ook bij diverse vormen van overlast, hinder en gevaren in de openbare ruimte hebben we een taak, zoals foutief parkeren, foutief gestalde (brom)fietsen en hondenpoep"*.

In dat stuk wordt verder alleen aandacht aan 'overlast door honden' (beschreven als 'gevaarlijke honden, loslopende honden, hondenpoep') en 'geluidhinder/-overlast' (beschreven als 'geluidhinder,

als gevolg van activiteiten anders dan evenementen en bedrijfsactiviteiten' besteed.

Daarnaast hebben we op de website van de gemeente Midden-Drenthe gezocht op de term 'overlast'. Dit levert voornamelijk een overzicht van verschillende overlastsoorten op die doorlinken naar de webpagina van Melding Openbare Ruimte. Wat opvalt, is dat de overlastsoorten elkaar overlappen of soms niet genoemd worden. Zo wordt 'dierenoverlast' uitgesplitst in 'overlast van eikenprocessierupsen', 'overlast van honden', 'overlast van wespen' en 'overlast van ratten'. Ook wordt 'voertuigoverlast' uitgesplitst in 'overlast van geparkeerde caravan/aanhanger' en 'overlast van geparkeerde auto's'. Maar de vermelding van jeugdoverlast en burenoverlast ontbreekt, terwijl deze laatste twee overlastsoorten wel benoemd worden als categorie in het systeem Melding Openbare Ruimte.

In de interviews met de in de gemeente Midden-Drenthe handhavende partijen, de directeur van Duurzaam Verblijf en een lid van een buurtpreventieteam is gevraagd wat zij onder overlast verstaan en of de vervolgstappen na gesignaleerde

overlast voldoende duidelijk zijn. Geconstateerd kan worden dat niemand een vastomlijnde definitie voor overlast heeft. Wat de meesten wel belangrijk vinden, is het besef dat 'overlast' een term is die door iedereen anders wordt uitgelegd en dus subjectief is; wat bij de ene burger niet eens opgemerkt wordt, is voor een ander (zware) overlast. Een van de respondenten maakt in een groepsgesprek de opmerking dat overlast in een breder termenpalet zit, waarbij sprake is van een glijdende schaal: van 'hinder/last' via 'overlast' naar een 'veiligheidsprobleem'.

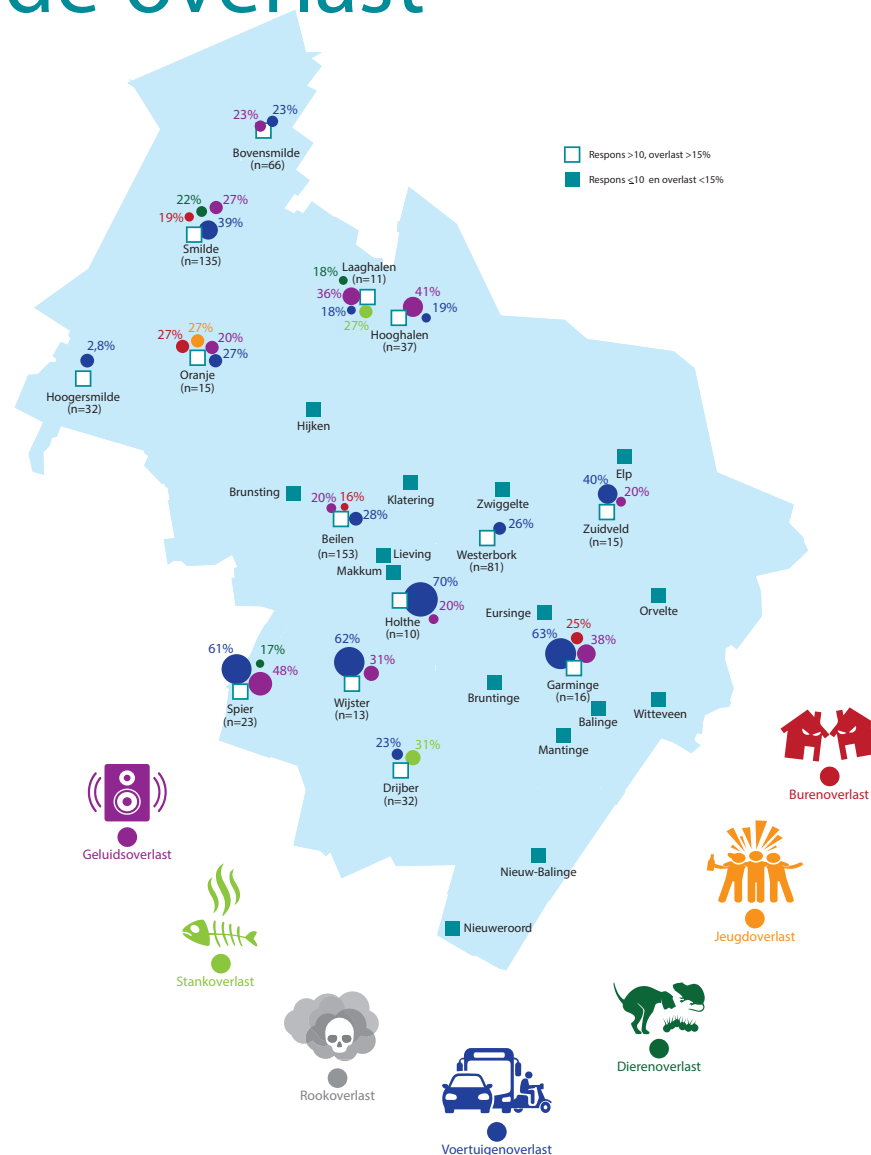
Enkele geïnterviewden vinden de term 'overlast' dan ook onduidelijk. Dat wordt versterkt door het gegeven dat de verschijningsvormen van overlast onuitputtelijk zijn en mogelijk daarom ook (deels) niet in de APV beschreven zijn. Een respondent mist in de APV bijvoorbeeld drugsgebruik in het openbaar en overlast van een specifieke groep: (hang)jeugd. Anderzijds is de ervaring dat er in Melding Openbare Ruimte overlast gemeld wordt waarvan vanuit handhavingsoogpunt getwijfeld wordt of hier wel op geacteerd moet worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om een melding vanwege onkruid dat vanuit de berm overwaait naar tuinen en landerijen. Wat dat betreft wordt vanuit het perspectief van handhaving ook een duidelijk kader gemist van waaruit richting inwoners gecommuniceerd kan worden dat het oplossen van dergelijke hinder grotendeels ook de verantwoordelijkheid van inwoners zelf is.

5 Aard en locatie van de overlast

In totaal hebben 461 van de 700 inwoners (66 procent) aangegeven dat ze overlast ervaren. In het volgende figuur staat de overlast per plaats vermeld. Om de kaart overzichtelijk te houden, is ervoor gekozen om overlast alleen weer geven als meer dan tien inwoners overlast hebben gemeld en/of meer dan 15 procent van de inwoners in die plaats de overlast ervaart. Het volledige overzicht van de overlast per plaats staat in de bijlage 2.

In de plaatsen van de gemeente Midden-Drenthe voeren twee overlastvormen de boventoon: overlast van voertuigen en geluidsoverlast. In veel van de plaatsen komen deze vormen van overlast voor. Daarnaast wordt overlast van voertuigen door een relatief hoog percentage inwoners ervaren. Burenoverlast wordt vooral verspreid in de gemeente, in Beilen, Garminge, Oranje en Smilde, ervaren. Hetzelfde geldt voor stankoverlast, die vooral vanuit Drijber en Laaghalen wordt gemeld. Door inwoners van Oranje wordt relatief de meeste jeugdoverlast genoemd, hoewel het ook in Beilen en Smilde is genoemd. Rookoverlast lijkt in geen plaats te zijn gemeld, maar valt in de kaart weg door de lage aantallen. Toch wordt deze overlast nog meerdere keren genoemd, vooral in de grotere plaatsen Beilen, Bovensmilde en Smilde. Dierenoverlast lijkt zich

volgens inwoners vooral in Smilde en Laaghalen te concentreren. Toch wijst een analyse van de Melding Openbare Ruimte uit dat deze vorm van overlast in de afgelopen drie jaar voor inwoners de meest voorkomende reden is geweest om overlast bij de gemeente te melden (zie bijlage 3 voor een kaart van deze registratie in Melding Openbare Ruimte).

Inzoomen op de veroorzakers van de overlast

De inwoners hebben de mogelijkheid gehad om een korte schets te geven van de overlastveroorzakers. Uit onderstaande opsomming komt naar voren dat zij bepaalde overlast regelmatig onder verschillende overlastcategorieën hebben geplaatst. Dit levert enkele clusters in overlastvormen op, zoals 'buren en jeugd', 'jeugd en geluid', 'buren en geluid' en 'voertuigen en geluid'.

Inzoomen op 'overige overlast'

De inwoners hebben ook de mogelijkheid gekregen om eventuele andere overlast te benoemen. Inwoners van 15 van de 30 plaatsen in de gemeente Midden-Drenthe hebben dit gedaan. De door inwoners meest genoemde overlast wordt nog extra vermeld.

Tabel 1 – Veroorzakers van de overlast naar overlastsoort

							
Veroorzakers	Buren	Jeugd	Dieren	Geluid	Voertuig	Rook	Stank
Loslopende/blaffende/bijtende huisdieren	X		X	X			X
Muziek/lawaai van buurtbewoners	X			X			
Buren met bedrijf aan huis	X			X			
Schreeuwende (kinderen van) buren	X	X		X			
Vuurwerk/carbid afsteken	X	X		X			
Vogels (kippen, roeken)			X	X			
Eikenprocessierups			X				
Hondenpoep			X				X
Hangjongeren		X		X			
Vandalisme		X					
Gebruik van/handel in drugs		X					
Negatieve reacties op social media		X					
Hardrijdende scooters		X			X		
Foutparkeren	X	X			X		
(Groepen) motorrijders				X	X		
Vrachtwagens/landbouwvoertuigen				X	X		X
Hardrijdende/te veel auto's				X	X		
Crossauto's en -motoren				X	X		
Woonwagenkamp				X	X		
Duurzaam Verblijf (GGZ)				X	X		
TT-circuit				X	X		
Vergistingsinstallaties				X			X
VAM-berg				X			X
Spoorlijn en spoorwegovergang				X			
Drukke weg (bv N381 en A28)				X			
Horeca				X			
Truckstarfestival				X			
Voetbalvereniging				X			

							
Veroorzakers	Buren	Jeugd	Dieren	Geluid	Voertuig	Rook	Stank
Bedrijfsventilatoren				X			
Zandfabriek				X			
Sluipwegenverkeer					X		
Racefietsers					X		
Friesland/Campina					X		
Noblesse							X
Veeteeltbedrijf (geit/kip/varken)							X
Houtkachel/bbq/groen verbranden						X	X

Tabel 2 – Overige overlast (in n) en meest genoemd

Plaats	Aantal keer overige overlast genoemd	Meest genoemde overlast (aantal keer genoemd)
Balinge	1	Agroteelt, overlast door landbouwbedrijven (1)
Beilen	19	GGZ-bewoners (8)
Bovensmilde	6	Drugs/alcohol (3)
Brunsting	1	Zwerfafval (1)
Drijber	4	(Race)fietsers (2)
Hijken	4	Groenonderhoud (1) en agroteelt (1)
Hoogersmilde	2	Groenonderhoud (1) en vuurwerk (1)
Hooghalen	3	Sociale huurwoningen (2)
Laaghalen	3	Groenonderhoud (2)
Smilde	6	Agroteelt (2)
Westerbork	6	Groenonderhoud (3)
Wijster	1	Agroteelt (1)
Witteveen	1	Zwerfafval (1)
Zuidveld	2	Groenonderhoud (2)
Zwiggelte	1	Bedrijven (1)

6 Aard en locatie van de overlast in de vier grootste plaatsen van Midden-Drenthe

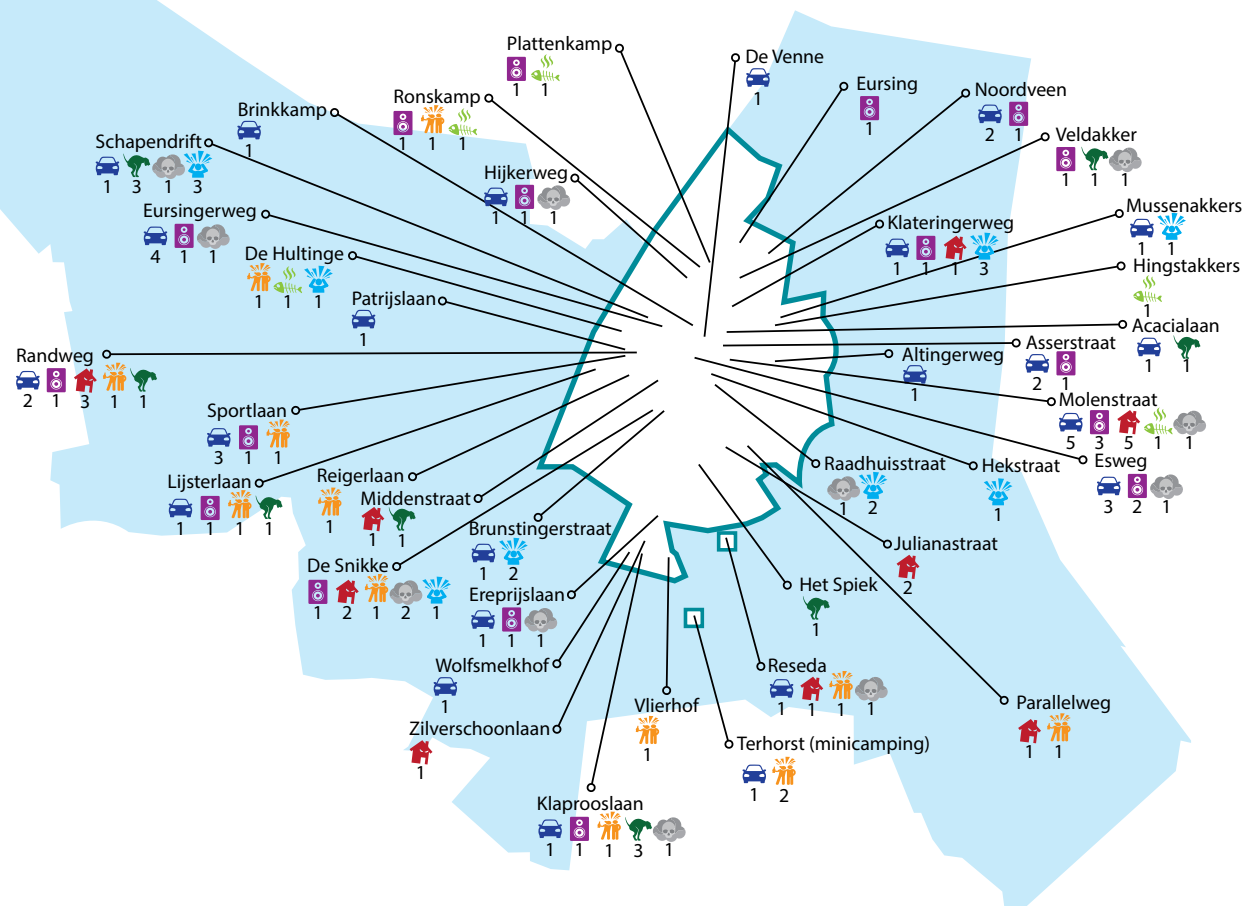
Voor Beilen, Bovensmilde, Smilde en Westerbork is de door inwoners gemelde overlast eveneens in een kaart geplaatst, voor zover inwoners hebben aangegeven waar de overlast zich afspeelt.

Door inwoners genoemde overlast in Beilen

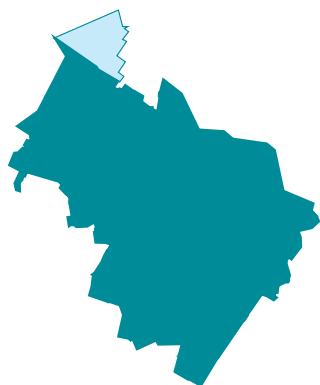
In Beilen is in 130 gevallen door inwoners aangegeven welke overlast op welke locatie voorkomt. Twee soorten overlast komen in Beilen veelvuldig en verspreid over de plaats voor: geluidsoverlast en voertuigoverlast. Rookoverlast komt ook op veel plekken voor, maar minder vaak. Burenoverlast wordt veelal in de zuidelijke helft van Beilen gemeld, jeugd- en dierenoverlast meer in het zuidoostelijke deel. Onder andere overlastvormen is de overlast van bewoners van Duurzaam Verblijf het meest genoemd. Deze overlast bevindt zich niet alleen in het centrum, zodat mogelijk ook sprake is van overlast van verwarde personen die in wijken wonen.

- Voertuigoverlast
- Geluidsoverlast
- Burenoverlast
- Jeugdoverlast
- Dierenoverlast
- Stankoverlast
- Rookoverlast
- Andere overlast

Door inwoners genoemde overlast in Bovensmilde

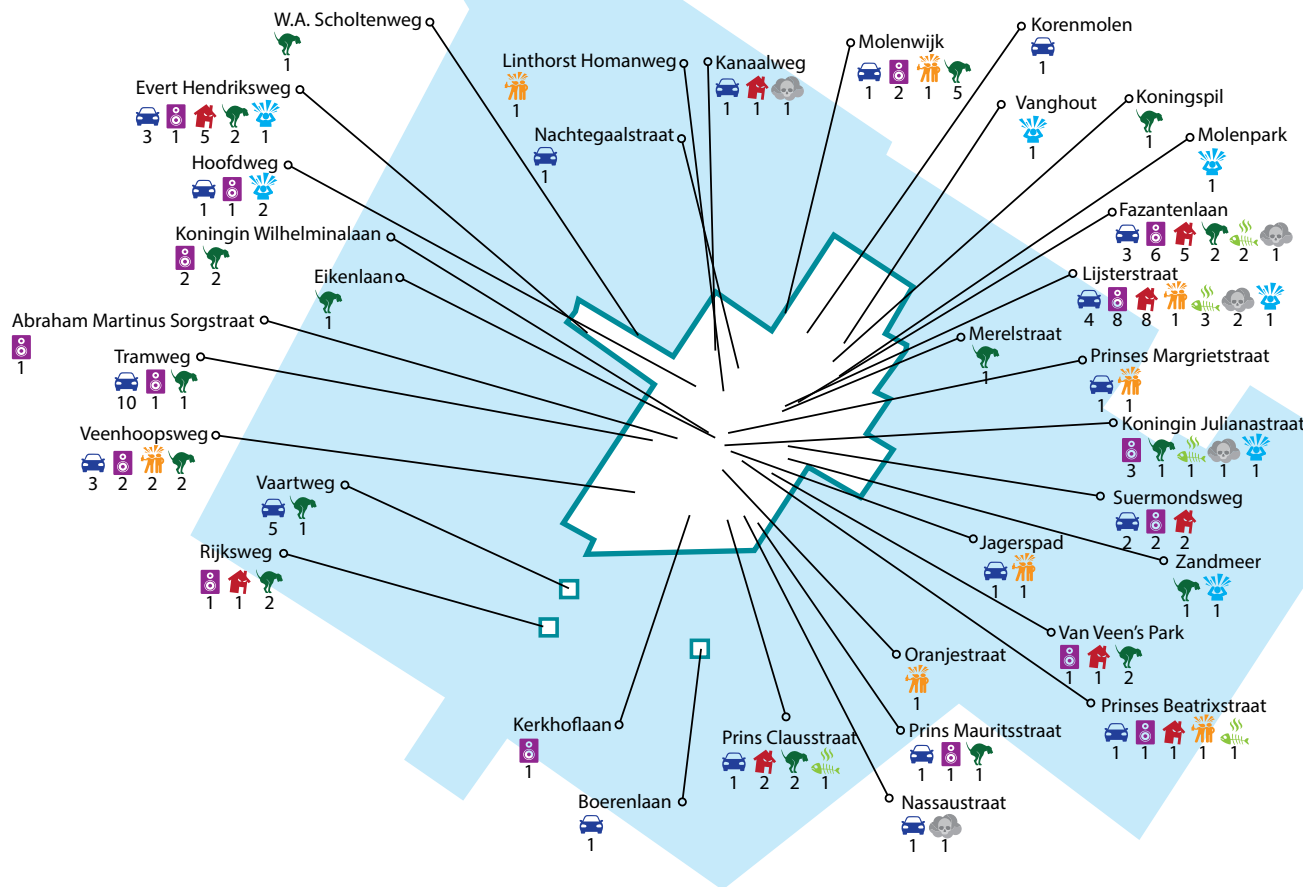
In Bovensmilde is in 38 gevallen door inwoners aangegeven welke overlast op welke locatie voorkomt. Bovensmilde kent, behalve in de Floralaan, geen concentratie van bepaalde overlast te zien. Er wordt verspreid over veel plekken overlast van voertuigen en burenoverlast gemeld. In mindere mate geldt hetzelfde voor rookoverlast, geluidsoverlast en dierenoverlast.

Door inwoners genoemde overlast in Smilde

In Smilde is in 170 gevallen door inwoners aangegeven welke overlast op welke locatie voorkomt. Geluids- en voertuigoverlast voeren in Smilde de boventoon. Deze vormen van overlast komen verspreid en in hogere aantallen voor. Burenoverlast is ook een veel gemelde overlastvorm, hoewel dit meer in de oostelijke zijde van de plaats voordoet. Hetzelfde geldt grofweg voor rook- en stankoverlast. Dierenoverlast komt zowel in de kern van Smilde voor als daarbuiten.

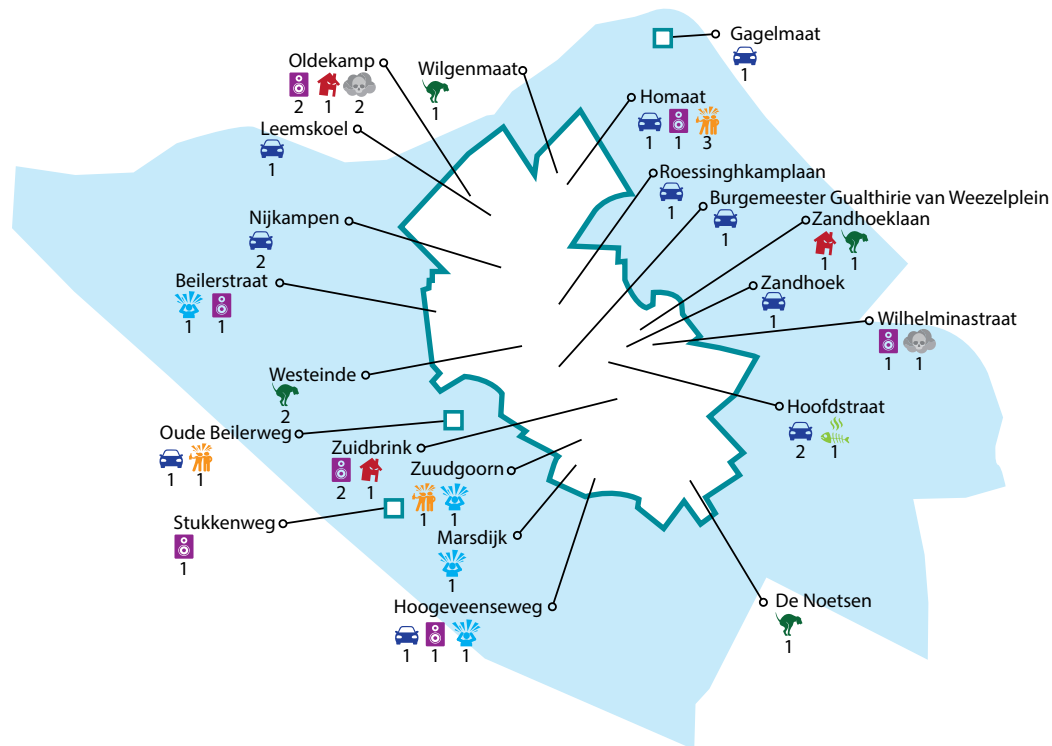
- Voertuigoverlast
- Geluidsoverlast
- Burenoverlast
- Jeugdoverlast
- Dierenoverlast
- Stankoverlast
- Rookoverlast
- Andere overlast

Door inwoners genoemde overlast in Westerbork

In Westerbork is in 42 gevallen door inwoners aangegeven welke overlast op welke locatie voorkomt. Voertuigoverlast komt in Westerbork op veel plekken verspreid over de plaats voor, net zoals geluidsoverlast. Andere overlast, wat vooral uit overlast vanuit tekortschietend groenonderhoud bestaat, bevindt zich vooral in het zuiden van de plaats. Buren- en jeugdoverlast komt minder en verspreid voor, net zoals dierenoverlast.

- Voertuigoverlast
- Geluidsoverlast
- Burenoverlast
- Jeugdoverlast
- Dierenoverlast
- Stankoverlast
- Rookoverlast
- Andere overlast

7 Frequentie en ernst van de overlast

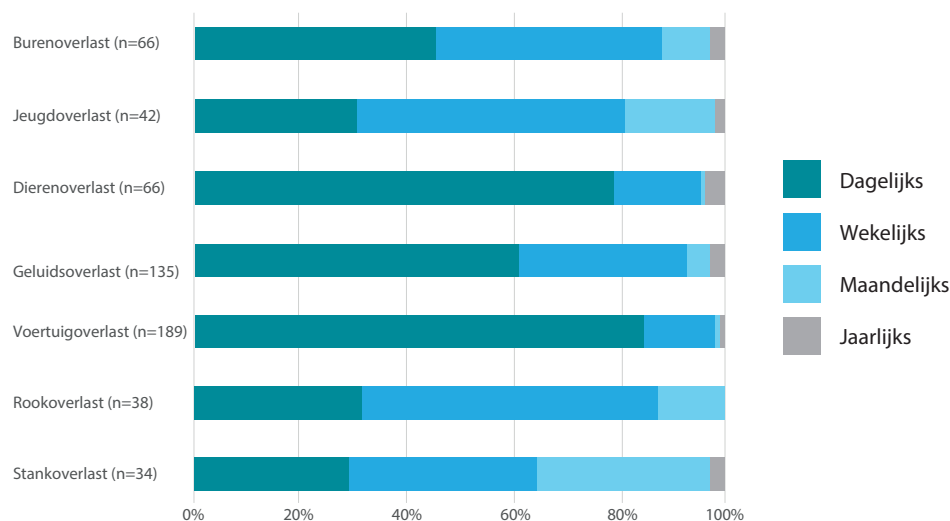
Overlastfrequentie

De inwoners hebben voor iedere overlastsoort kunnen aangeven of zij de overlast dagelijks, wekelijks, maandelijks of jaarlijks ervaren. Hieruit blijkt dat veel inwoners dagelijks vooral te maken hebben met dierenoverlast, geluidsoverlast en overlast van voertuigen. Burenoverlast komt veelal dagelijks tot wekelijks voor, jeugdoverlast en rookoverlast in de meeste gevallen wekelijks. Stankoverlast kent een verschillende frequentie-ervaring. Dit heeft ook te maken met de verschillende overlastlocaties (*figuur 4*).

Wanneer inwoners overlast als ernstig ervaren

Aan de inwoners is verder gevraagd in hoeverre de overlast als ernstig ervaren, op een schaal van 1 (helemaal niet ernstig) tot 10 (extreem ernstig). Deze vraag levert het beeld op dat alle overlastvormen betrekkelijk hoog scoren op de ernstschaal, met uitschieters voor stank- en dierenoverlast. Voor de vier grootste plaatsen in Midden-Drenthe (Beilen, Bovensmilde, Smilde en Westerbork) is nog nader gekeken welke ernstcijfers zijn gegeven voor de zeven overlastvormen, maar de respons per plaats lag te laag om betrouwbare uitspraken te doen over de verschillende ernstscores (*figuur 5 op pagina 17*).

Figuur 4 – Frequentie van de overlast naar overlastsoort (in %)

Overlast die volgens de andere in het onderzoek betrokken partijen actueel is

In de interviews is aan de geïnterviewden gevraagd welke overlast zij momenteel zien in de gemeente Midden-Drenthe. Dit levert vijf soorten overlast op.

Burenoverlast: dit kan van alles zijn: een kefend hondje, parkeerproblemen, een niet-gesnoeide tuinafscheiding, maar ook stevige, langer lopende ruzies. Deels ligt de oorsprong in de te geringe communicatie tussen burenen: *‘als je niet in gesprek met elkaar gaat, kan de buurman ook niet weten dat hij overlast geeft’*. In dat geval komt het regelmatig voor dat handhavers (toezicht en handhaving/politie) worden ingeschakeld om een probleem op te lossen.

Jeugdoverlast: vooral in Beilen, Bovensmilde en Smilde is sprake van (groepen) jeugd die overlast geven. Het kan dan gaan om rondhangen, geluidsoverlast, het gebied vervuilen, drugsgebruik, maar soms ook (kleine) criminaliteit. Wat betreft Bovensmilde gaat het deels ook om jongeren uit Assen. Bij voorkeur hebben de professionals graag meer zicht op jongeren uit Bovensmilde. Dat ontbreekt, ook omdat het jongerenwerk in Bovensmilde en Smilde niet vertegenwoordigd is. In Beilen is sinds 2019 meer zicht op overlastgevend jeugdgroepen.

Voertuigoverlast: in essentie betreft het foutparkeren en te hoge snelheid van voertuigen. Bij het eerste kan gedacht worden aan auto's, maar ook caravans langs de weg. Bij het tweede wordt vooral het rijgedrag langs het kanaal in Smilde en te hard rijden

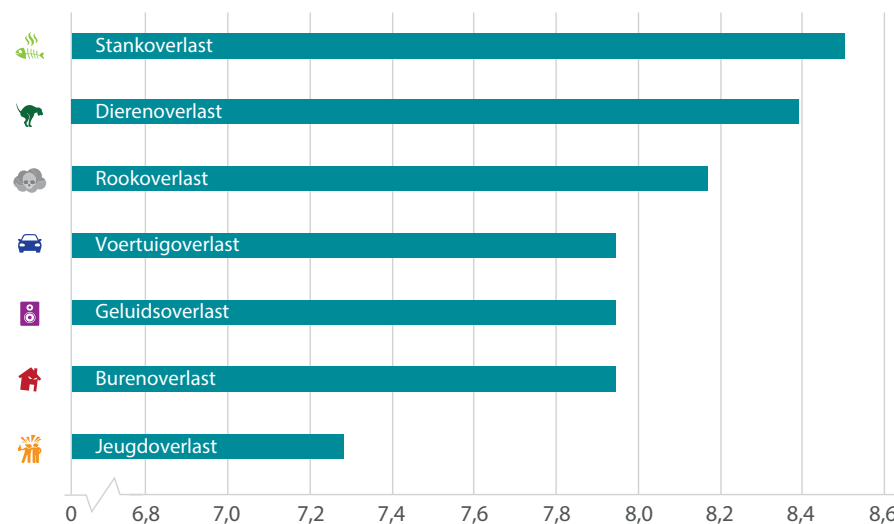
in/rondom Spier en Garminge genoemd. Er komen bij de gemeente dan ook regelmatig verzoeken om verkeersdrempels en snelheidsbeperkende maatregelen binnen.

Overlast door verwarde personen: onder deze term vallen twee subtypen overlast. Ten eerste gaat het om overlast van inwoners die in wijken (beschermde) wonen en eventueel ambulant begeleid worden. Ten tweede gaat het om GGZ-patiënten die onder de vlag van 'Duurzaam Verblijf' woonachtig

zijn. Sinds maart is er volgens de gesproken handhavers vanwege de coronamaatregelen minder overlast van de tweede soort omdat patiënten bewust veel binnen zijn gebleven.

Overlast tijdens Oud en Nieuw: zowel in Bovensmilde als Smilde komen met Oud en Nieuw veel branden en illegaal vuurwerk voor. Inwoners zouden terughoudend zijn om deze overlast te melden, vanwege mogelijke represailles. Mensen durven elkaar ook niet aan te spreken op dit gedrag.

Figuur 5 – Gemiddeld ernstcijfer (tussen 1 en 10) per overlastsoort

8 Weging van de overlast

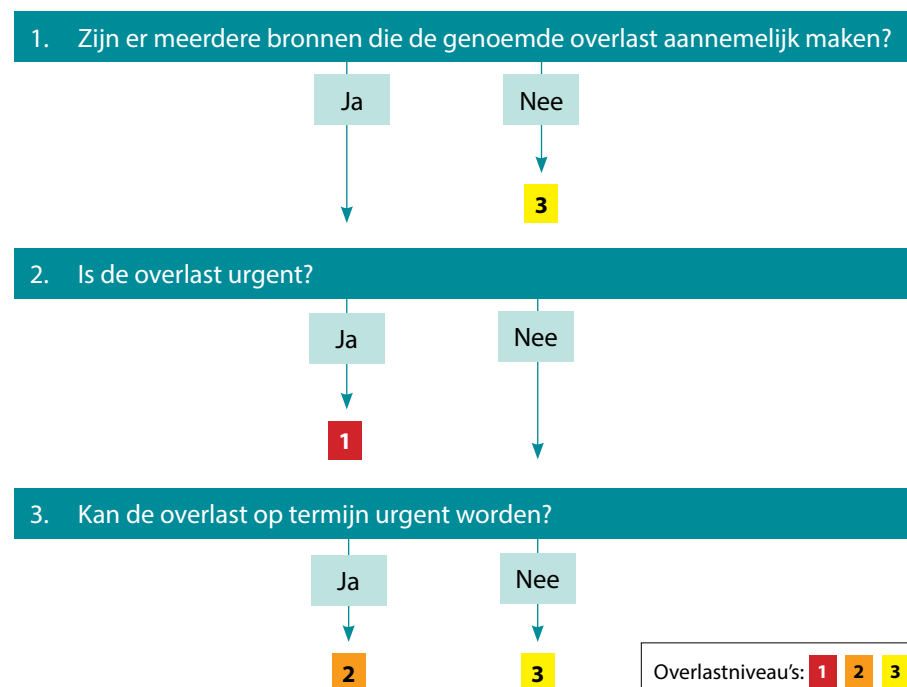
Op grond van de verzamelde informatie (vragenlijst onder inwoners, schouw en interviews) is de overlast door de onderzoekers gewogen. In deze weging is gekeken naar de aannemelijkheid (is de overlast vanuit meerdere bronnen herleidbaar?) en de urgentie (is het noodzakelijk om direct op de overlast te acteren?) van de overlast. De weging verloopt aan de hand van het schema hiernaast.

De weging leidt tot drie overlastniveau's:

1. de overlast is aannemelijk én urgent
2. de overlast is aannemelijk, niet urgent, maar kan mogelijk in de toekomst urgent worden
3. de overlast is (niet) aannemelijk en waarschijnlijk in de toekomst niet urgent

Zoals al eerder is aangegeven, blijft een weging van overlast die op provinciaal en/of landelijk niveau wordt gereguleerd achterwege. Het gaat dan bijvoorbeeld om stank- en geluidveroorzakende bedrijven.

Figuur 6 – Schema voor weging overlastniveau's

Weging van de overlast (Overlastniveau 1)

In onderstaande tabel wordt toegelicht op welke gronden de beschreven overlastvormen zijn gewogen als overlastniveau 1. Omwille van de leesbaarheid is alleen de overlast opgesomd die gewogen is als overlastniveau 1; in bijlage 4 staat de weging van alle overlast.

Overlast vanwege:	Weging overlastniveau	Motivatie
Loslopende/blaffende/bijtende huisdieren Muziek/lawaai van buurtbewoners Vogels (kippen, roeken) Hondenpoep Hardrijdende scooters Foutparkeren Vrachtwagens/landbouwvoertuigen Hardrijdende/te veel auto's Houtkachel/bbq/groen verbranden Zwerfafval	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Oud en Nieuw	1	Deze overlast is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Het betreft overlast die zich uitbreidt, bv. meer branden en illegaal vuurwerk
Jeugdoverlast (hangen, vandalisme, drugsgebruik)	1	Deze overlast is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Speelt in meerdere plaatsen
Verwarde personen	1	Deze overlast is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Het betreft niet alleen GGZ-bewoners, maar ook verwarde personen die zelfstandig wonen

9 Beleid en maatregelen tegen de overlast

Een aantal binnen de gemeente Midden-Drenthe gebruikte documenten om overlast te beheersen is bestudeerd. In het volgende schema staan deze documenten opgesomd. Zie bijlage 1 voor de herkomst van deze bronnen. Het blijkt dat er zowel formele (beleid) als informele (onderlinge afspraken)

maatregelen bestaan, met de intentie om de benoemde overlastvormen te beheersen.

Gemist beleid en/of gemiste maatregelen

Aan betrokken partijen (BOA's, politie, gemeentemedewerkers) is gevraagd wat volgens hen ontbreekt

aan beleid/maatregelen om de overlast in de gemeente Midden-Drenthe te beheersen. Daaruit blijkt dat de professionals vooral de “voelsprietten” missen om voor de gehele gemeente Midden-Drenthe goed in beeld te hebben wat er speelt. De volgende twee voorbeelden werden genoemd:

De gemeente heeft een klankbordgroep met daarin een vertegenwoordiging van inwoners. Deze groep bestaat uit nog geen tien inwoners, waardoor getwijfeld wordt over de mate waarin overlastsignalen ontvangen worden. De geïnterviewden geven daarom aan dat inwoners bij voorkeur periodiek (bijvoorbeeld om de twee jaar) en op grotere schaal geraadpleegd worden via een enquête.

De jeugdoverlast in Beilen is, mede door intensieve samenwerking tussen diverse partijen, volgens de geïnterviewden goed in beeld. Het schort alleen nog aan goed zicht op de aard en de achtergronden van de jeugdoverlast in Bovensmilde en Smilde. Als oorzaak hiervoor wordt door enkele geïnterviewden aangedragen dat het ambulante jongerenwerk daar niet aanwezig is, het Centrum voor Jeugd en Gezin daar nog niet aangesloten is en te weinig toezichts- en handhaving capaciteit voorhanden is.

Voorhanden beleid en maatregelen

Beleid/maatregel	Tegen welke overlast?
Toezicht en handhaving vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Midden-Drenthe 2017 (in combinatie met Melding openbare ruimte) Vergunning-, toezicht- en handhavingsbeleid 'Samen voorbereid de toekomst tegemoet'.	Burenoverlast, jeugdoverlast, geluidsoverlast, dierenoverlast (loslopende honden), voertuigoverlast (foutparkeren), rookoverlast, stankoverlast, drank- en drugsoverlast, horeca-overlast, vuurwerkoverlast, overlast crossvoertuigen
Zwerfafvalbeleid ('Schoon Midden-Drenthe, dat doen we met elkaar')	Zwerfafval
Buurtbemiddeling Midden-Drenthe	Burenoverlast
Samenwerkingsverband tussen gemeente, politie, Centrum voor Jeugd en Gezin, jongerenwerker, leerplichtambtenaar, reclassering, Halt, verslavingszorg. Problematiek in kaart brengen en casemanager aan overlastgever koppelen (het zogenaamde 'Zevenstappenmodel')	Jeugdoverlast in Beilen
Buurtpreventieteam Beilen	Jeugdoverlast
Nog definitief vast te leggen afspraken tussen GGZ, politie en gemeente	Overlastgevende bewoners Duurzaam Verblijf
Signaleren overlast via dorpscontactambtenaar, opbouwwerkers en Dorpen Overleg Midden-Drenthe	Divers
Geplaatste borden 30-km-zone	Voertuigoverlast (snelheidsovertredingen)

10 Meldingsbereidheid van inwoners

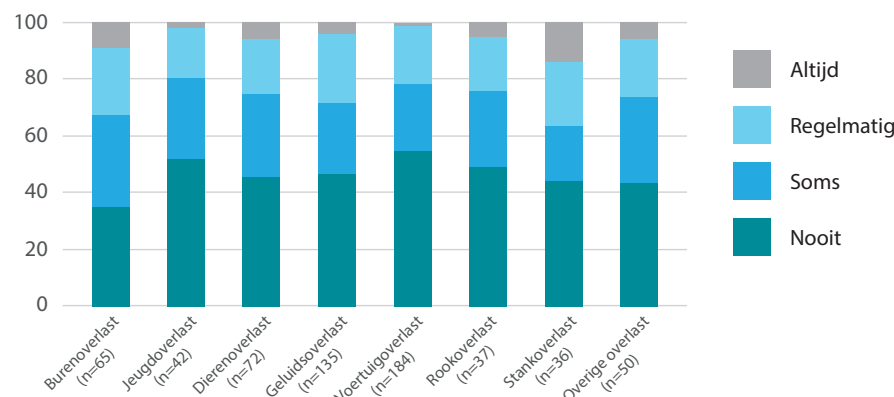
Aan de inwoners is per overlastsoort ook gevraagd of zij melding hiervan doen en, zo ja, met welke frequentie. Dit levert het beeld zoals weergegeven in figuur 7 op.

De grootste verschillen treden vooral op bij inwoners die nooit of altijd melden. Burenoverlast wordt relatief veel gemeld, jeugd- en vooral voertuigoverlast juist relatief weinig.

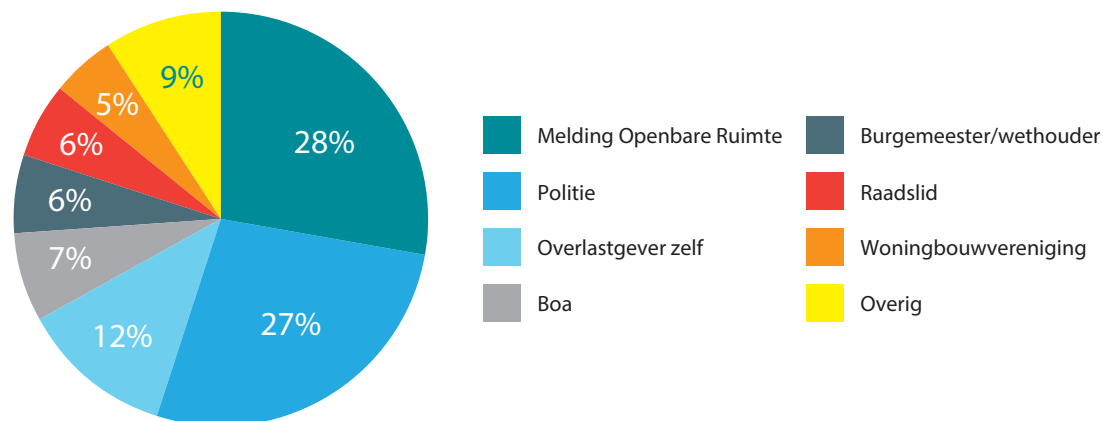
Partijen aan wie gemeld wordt

De inwoners die overlast ervaren hebben ook aan kunnen geven bij wie ze de overlast gemeld hebben. Twee derde van de meldingen (67 procent) is via Melding Openbare Ruimte, de politie of de overlastgever zelf gegaan. Ook is bij gemeentelijk handhavers, burgemeesters/wethouders en raadsleden gemeld. Onder 'overige meldpunten' vallen dorpsverenigingen, de provincie, het buurtpreventieteam, Whatsapp-buurtpreventie en andere gemeenten (bijvoorbeeld Assen) (figuur 8).

Figuur 7 – Meldingsfrequentie (in %)

Figuur 8 – Instanties/personen aan wie overlast gemeld is (in %)

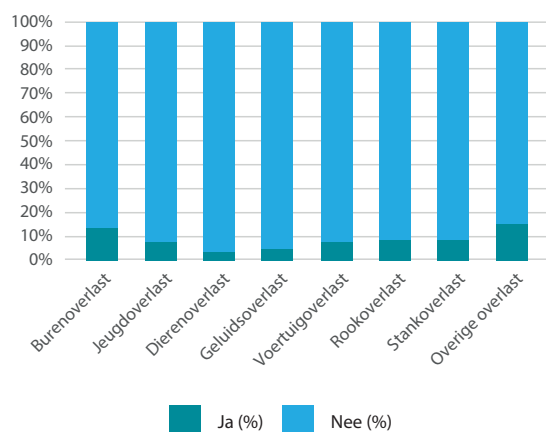

11 Effectiviteit maatregelen volgens inwoners

Aan de inwoners is gevraagd of zij merken dat er door instanties maatregelen tegen de overlast getroffen worden. Gemiddeld geeft 92 procent van de inwoners die een of meerdere vormen van overlast ervaren een ontkennend antwoord op deze vraag. Per vorm van overlast ziet dit beeld er uit zoals weergegeven in figuur 9.

Voor alle overlastvormen liggen de percentages laag; er is dus geen sprake van een aanmerkelijke uitschieter. Per overlastsoort is nog nader gekeken welke door instanties ingezette maatregelen volgens inwoners merkbaar effect hadden.

Figuur 9 – Mate waarin inwoners iets van de getroffen maatregelen merken (%)

Maatregelen die volgens inwoners merkbaar effect hadden naar overlastvorm

	 Buren	 Jeugd	 Dieren	 Geluid	 Voertuig	 Rook	 Stank	 Overig
Handhaving door politie en/of BOA's	X	X			X		X	
Gesprekken gevoerd met gemeente							X	
Gesprekken gevoerd door woningbouwcorporaties	X							
Juridische stappen gezet door woningbouwcorporaties	X		X	X				
Digitaal snelheidsbord langs de weg ('u rijdt te hard') geplaatst					X			
Borden 'maximumsnelheid' geplaatst					X			
Prullenbakken geplaatst								X
Aangescherpte regels GGZ doorgevoerd								X
Weg verbreed bij park De Hullen					X			
Snelheidscontroles uitgevoerd					X			
Kruising in Zuidveld verbeterd					X			
Verdringingsvakken op de weg geschilderd					X			
Bomen/struiken langs de weg geplaatst					X			
Houtkachelverbod na smogmelding opgelegd						X	X	
Zwerfafval door vrijwilligers opgeruimd								X
Gemeentelijke controle uitgevoerd							X	

12 Eigen ideeën van inwoners tegen de overlast

Zoals al eerder is aangegeven, is er veel overeenkomst tussen **burenoverlast** en geluidsoverlast. Grofweg worden veel oplossingen door inwoners genoemd die ook bij burenoverlast gegeven zijn. Maar daarnaast speelt nog een aantal andere kwesties, zoals het verlengen/verhogen van een geluidswal vanwege geluidsoverlast van de A28 of het aanleggen van “stiller” asfalt en spoorrails. In dat laatste geval wordt ook gepleit voor minder hard rijdende en claxonnerende treinen. Ook is gesuggereerd om buitenmedewerkers in de groendienst een geluidarme elektrische wagen te geven in plaats van een wagen die op diesel rijdt. Verder zouden meer controles uitgevoerd moeten worden op geluidsoverlast die wordt veroorzaakt door bedrijven, bromfietzen en motoren in de hele gemeente. Ten slotte pleiten enkele inwoners voor het verplaatsen van het carbidschieten naar een plek waar zoveel mogelijk inwoners zo min mogelijk geluidsoverlast ervaren.

Ook bij **dierenoverlast** zit in de oplossingen van de inwoners de nodige overlap met burenoverlast. Het gaat dan met name om blaffende en bijtende honden, rondlopende katten en kippen-/hanengeluiden. Veel inwoners pleiten voor het zoveel mogelijk binnenshuis houden van honden en katten en voor het ‘ophokken’ van kippen/hanen als ze over-

last geven. In een specifiek geval is sprake van een uitermate agressieve hond waarvoor een inwoner pleit voor een muilkorfplicht. In dat verlengde pleit iemand sterk voor een heropvoedingscursus voor hond én baas of een zogenaamde ‘anti-blafband’ (geeft bij blaffen een elektrische schok) te verplichten. Daarnaast is gesuggereerd om een kolonie roeken bij een kerk sterk uit te dunnen of te verplaatsen. Verder willen veel inwoners meer poeprullenbakken met zakjes tegen hondenpoep en hoopt een aantal inwoners dat dit verplicht gesteld wordt om te gebruiken. Verder moeten meer bordjes met daarop een hondenaanlijngedod of een uitlaatverbod geplaatst worden. Ten slotte hebben enkele inwoners gesuggereerd om eikenprocessierups meer te bestrijden, zowel op natuurlijke wijze (mezenkasten plaatsen) als door de rups weg te zuigen.

Wat betreft **jeugdoverlast** pleiten enkele inwoners voor het maken van een plek voor de jeugd waar ze ongestoord kunnen hangen, zonder dat mensen daar last van hebben. In dat kader wordt ook wel verwezen naar de jongerencentra in Beilen en Westerbork. Andere inwoners willen dat bestaande hangplekken, bijvoorbeeld een fietsenhok of bij scholen, oninteressant gemaakt worden door deze te verlichten of weg te halen. Enkele inwoners plei-

ten voor meer activiteiten voor de jeugd, met name voor de jeugd van 16 jaar en ouder.

Voertuigoverlast kent een breed palet aan suggesties vanuit de inwoners, omdat er voor hen veel verschillende bronnen zijn. Zo wordt geopperd om vrachtwagens hooguit nog via rondwegen naar de snelweg laten rijden en alleen kleinere vrachtwagens en bestemmingsverkeer toestaan in kernen. Andere inwoners zijn juist tegen het aanleggen van rondwegen rond dorpen, dus de belangen op dat gebied lopen uiteen. Hetzelfde geldt voor snelheidsvertragende middelen: sommige inwoners willen meer verkeersdrempels en bloembakken op en langs de weg, maar andere willen dat drempels juist verdwijnen. Verder wil een aantal inwoners dat crossmotoren een eigen terrein krijgen en geen andere natuurgebieden mogen betreden. Een enkeling ziet motorrijders het liefst overstappen op elektrische motoren. Ook bij voertuigoverlast geldt dat veel inwoners willen dat er frequenter op snelheid wordt gecontroleerd en dat sommige maximumsnelheden naar beneden worden bijgesteld.

De aangedragen oplossingen voor **rookoverlast** hebben betrekking op rook die door open haarden en vuurkorven/buitenhaarden wordt veroorzaakt. Een aantal inwoners pleit voor de verplichting om

een roetfilter in het rookkanaal te plaatsen. In ieder geval zou alleen goedgekeurd hout gebruikt moeten worden en een houtkachel aan bepaalde normen moeten voldoen. Een enkeling ziet graag dat er een totaalverbod op het stoken van hout en het verbranden van andere rotzooi komt, in ieder geval in dichtbevolkte wijken, woonerven en straten. Misschien helpt het volgens een inwoner om huis-aan-huis-informatie te sturen over hoe gezond en overlastgevend kachels kunnen zijn. In deze communicatie moet dan bij voorkeur ook vermeld worden dat het verbranden van plastic en nat hout niet gewenst is. Ten slotte pleit iemand voor het aanscherpen van de regels voor schoorstenen, bijvoorbeeld door een minimale hoogte boven het maaiveld vast te stellen.

De oplossingen tegen *stankoverlast* kennen zowel een particulier deel als een bedrijfsmatig deel. Het particuliere deel heeft weer veel betrekking op de hiervoor al genoemde houtkachels en vuurkorven/buitenhaarden. De oplossingsrichtingen die voor bedrijven zijn gegeven lopen uiteen. Zo is gesuggereerd om de lucht rondom kippenstallen met behulp van zogenaamde 'luchtwassers' beter te filteren en om het spoelwater via het riool af te voeren en niet meer (gedeeltelijk) via de sloten. Dit laatste zou namelijk ook weer stank opleveren. Sowieso pleiten veel inwoners voor betere luchtfilters/luchtwassers voor agrarische bedrijven. Verder wordt gepleit voor het verhuizen van agrarische bedrijfsvoe-

ring of het stopzetten daarvan. Ten slotte pleit een inwoner voor het aanleggen van 'bufferbossen', die stank zouden tegenhouden, en het direct ondergronds verwerken van mest.

13 Suggesties voor eigen inbreng van inwoners

In de vragenlijst is ook aan inwoners gevraagd of zij zelf iets kunnen doen om de ervaren overlast te verminderen. Hierop hebben zes op de zeven inwoners (86 procent) 'nee' geantwoord. In een aanvullende analyse is nog gekeken of er voor de vier grootste plaatsen verschillen voor eventuele eigen inbreng tegen overlast ontstaan, maar dit blijkt niet het geval.

De in totaal 53 inwoners die wel hebben aangegeven iets zelf te kunnen doen, geven de suggesties in de tabel hiernaast.

Daaropvolgend is gevraagd wat inwoners nodig hebben om de overlast zelf te verminderen. Op deze vraag ligt de kern van de antwoorden van inwoners in de handhavende rol die vooral de gemeente meer zou moeten oppakken.

Suggesties van inwoners voor eigen aanpak tegen overlast

Suggestie	Tegen welke overlast?
Blijven communiceren met overlastgevers	Burenoverlast, geluidsoverlast, dierenoverlast, jeugdoverlast, voertuigoverlast, rookoverlast
WhatsApp-buurpreventiegroepen gebruiken voor signaleren overlast	Dierenoverlast, zwervafval, rookoverlast, stankoverlast
Zelf bordjes plaatsen waar honden uitgelaten worden	Dierenoverlast
Binnen de WhatsApp-buurpreventiegroepen het belang van melden in de Melding Openbare Ruimte blijven benadrukken	Divers
30-km-stickers plakken op kliko's en andere voorwerpen	Voertuigoverlast (snelheid)
Auto's op de weg parkeren	Voertuigoverlast (snelheid)
Plantenbakken of andere snelheidsvertragers op weg plaatsen	Voertuigoverlast (snelheid)

Wat hebben inwoners nodig om zelf de overlast te verminderen?

Suggestie	Tegen welke overlast?
Ontwikkelen van fatsoensnormen bij burens	Burenoverlast
Gemeente moet bordjes plaatsen op plekken waar honden uitgelaten worden	Dierenoverlast
Gemeenten moet meer afvalbakken en hondenpoepzakjeshouders plaatsen	Dierenoverlast
Meer handhaving door politie en gemeente	Burenoverlast, geluidsoverlast, dierenoverlast, jeugdoverlast, voertuigoverlast, rookoverlast, stankoverlast, overige overlast

14 Overige opmerkingen van inwoners

Aan het eind van de vragenlijst is aan alle inwoners gevraagd of zij nog overige opmerkingen hebben. De 174 opmerkingen van inwoners bestaan grotendeels (147 keer, 81 procent) uit een nadere toelichting op de overlast. Daarnaast hebben 29 opmerkingen (17 procent) betrekking op instanties die volgens de inwoners weinig tot geen actie hebben ondernomen op de overlast(melding). Ten slotte zijn 4 opmerkingen (2 procent) te typeren als overlast waar na een melding door de instanties geen gehoor aan is gegeven.

Er is al aangegeven dat 86 procent van de inwoners zelf niets denkt te kunnen doen om de ervaren overlast te verminderen. In de quotes hiernaast, maar ook in andere, wordt de verantwoordelijkheid voornamelijk bij de gemeente en andere professionele partijen gelegd. Aan de bij overlastbeheersing betrokken partijen is gevraagd wat hun visie is op de mogelijke inbreng van inwoners bij overlastbeheersing. Uit de gesprekken hierover lijkt er sprake van een cultuur onder inwoners van de gemeente Midden-Drenthe om overlast bij voorkeur niet zelf te lossen, maar de gemeente en andere partijen hiervoor in te zetten. Verder is het elkaar aanspreken op overlast geen gewoonte, maar liggen juist hier volgens de betrokken partijen nog kansen voor verbetering.

Quotes

Om een beeld te geven van de laatste twee vormen geven we enkele opmerkingen van inwoners weer:

"Afhandeling van klachten en meldingen geschiedt traag en zonder terugkoppeling naar de indiener. Indiener wordt niet op de hoogte gehouden van voortgang of daadwerkelijke afhandeling. Informatie op de website van de gemeente is onjuist. Terugbelverzoeken worden niet uitgevoerd, en communicatie is beneden alle peil."

"De gemeente vindt dat inwoners elkaar zelf maar moeten aanspreken. Maar ik ben geen BOA, en ook geen buur van dit soort overtreders, dus ik sta machteloos. Veiligheid is volgens mij een taak van de gemeente en politie. Dus laat die hun verantwoordelijkheid nemen."

"Het valt en staat in vele gevallen met handhaving. Daar zou meer op ingestoken moeten worden, niet bezuinigd."

"Andere gemeentes in de regio laten zien dat er heel effectief tegen hardrijden kan worden opgetreden. Midden-Drenthe schiet ernstig tekort in handhavingsbeleid. Dit leidt tot gevaarlijke situaties."

Terugkoppeling op een Melding Openbare Ruimte

Aan vertegenwoordigers van de gemeente Midden-Drenthe is gevraagd of na een Melding Openbare Ruimte aan de melder altijd terugkoppeling wordt gegeven over de vervolgactie. Hieronder verstaan we ook het bericht dat geen actie wordt ondernomen op de melding vanwege bepaalde redenen.

Vanuit de gemeente Midden-Drenthe wordt hierover opgemerkt dat niet alle melders een terugkoppeling willen; dat is aan te geven bij de melding. In de meeste gevallen blijkt er volgens de gemeente ook een terugkoppeling (telefoontje, mailtje of bezoek) te zijn. Het is wel zo dat de registratie hiervan nog niet optimaal verloopt, maar daar wordt volgens de gemeente aan gewerkt.

15 Conclusie over (in)effectief overlastbeleid

Voor de conclusie over de effectiviteit van het beleid gebruiken we het bij hoofdstuk 8 benoemde overzicht van de overlastvormen met risiconiveau 1. Daarbij gaan we ervan uit dat er sprake is van effectief overlastbeleid als deze overlastvormen zijn afgedekt met (beleids)maatregelen.

Voorafgaand aan het oordeel over de effectiviteit van het beleid willen we een belangrijke kanttekening plaatsen. Wat overlastbeheersing betreft ligt voor alle partijen, ook voor inwoners, een belangrijke rol weggelegd. Het mag enerzijds niet zo zijn dat het oplossen van alle ervaren overlast als de verantwoordelijkheid van alleen een gemeente of van handhavers beschouwd wordt. Maar anderzijds ligt er een bepaalde grens in wat van een inwoner zelf verwacht mag worden, vooral als het gaat om de kans op escalatie in een overlastconflict.

In de volgende tabel staat opgesomd welke overlastvormen door ons worden aangemerkt als aannemelijk en urgent, mede op basis van de mening van inwoners en betrokken partijen. Vervolgens lopen wij de effectiviteit van de maatregelen per overlastvorm langs door te oordelen of de huidige maatregelen per overlastvorm volstaan.

Effectiviteitstoets van de maatregelen per overlastvorm met risiconiveau 1

Overlastvorm met risiconiveau 1	Volstaan de huidige maatregelen in de gemeente Midden-Drenthe?
Burenoverlast (muziek/lawaai)	Ja. inwoners kunnen in eerste instantie zelf met burens communiceren, kunnen buurtbemiddeling inschakelen of, in het geval van ernstiger overlast, boa's en politie.
Jeugdoverlast (hangen/vandalisme/drugsgebruik)	Twijfelachtig. Voor Beilen is de jeugdoverlast goed in beeld gebracht en gekoppeld aan maatregelen die door diverse instanties worden uitgevoerd. In Bovensmilde en Smilde komt ook jeugdoverlast voor, maar ontbreekt een goed beeld en een daaraan gekoppelde aanpak.
Dierenoverlast: loslopende/blaffende/bijtende honden	Twijfelachtig. Loslopende en blaffende honden zijn overlastgevend, maar zullen vooral in samenspraak met de burens en eventueel via buurtbemiddeling afgehandeld moeten worden. Anders ligt het bij bijtende honden, maar uit de vragenlijstreactie van inwoners en de analyse van de APV blijkt dat hierop gehandhaafd kan worden binnen bestaande wetgeving (art. 2:30 APV). Toch wordt vanuit de politie juist opgemerkt dat handhaving op grond van de APV niet volstaat.
Dierenoverlast: hondenpoep	Ja. Wel is het de vraag in hoeverre de overlast door honden die voor vervuiling van het straatbeeld zorgen extra maatregelen vereisen. De meeste door inwoners voorgestelde maatregelen liggen op het terrein van het plaatsen van afvalbakken en het verstrekken van hondenpoepzakjes. We zien hier niet zozeer de noodzaak van extra maatregelen, maar meer een indicatie voor een extra inspanningsverplichting van zowel de gemeente als de inwoners zelf.
Dierenoverlast: vogels (kippen/roeken)	Ja. Overlast van kippen komt voor, maar zal vooral in samenspraak met de burens en eventueel via buurtbemiddeling afgehandeld moeten worden. Ook de overlast die door een roekenkolonie wordt veroorzaakt is voor een aantal inwoners een bron van ergernis. De Wet natuurbescherming biedt voor nesten van roeken bescherming, omdat zij elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De nesten zijn daarom, behalve als ze permanent verlaten zijn, beschermd (bron: www.vogelbescherming.nl).
Voertuigoverlast: hardrijdende scooters/auto's en foutparkeren	Nee. Te hard rijden en fout parkeren zijn de meest gemelde overlastvormen die verspreid over de gemeente Midden-Drenthe zijn waar te nemen. Tegen foutparkeerders volstaan de huidige maatregelen (mensen aanspreken, handhaven op grond van de APV). Maar de hoge snelheid van voertuigen vereist andere maatregelen. Inwoners geven aan dat hen wordt gevraagd de auto op de weg te plaatsen, maar meer inbreng mag van hen niet verwacht worden. Er worden regelmatig al snelheidsbeperkende maatregelen getroffen, maar deze lijken slechts een tijdelijk effect te hebben, waardoor snelheidsovertredingen blijven bestaan. Toch zeggen veel inwoners dat tijdelijke maatregelen juist voor snelheidsovertredingen effect hebben gehad. Naar ons oordeel liggen op dit terrein dus mogelijkheden.

Overlastvorm	Volstaan de huidige maatregelen in de gemeente Midden-Drenthe?
Rookoverlast: houtkachel/bbq/groen verbranden	Ja. De rookoverlast wordt vooral veroorzaakt door schoorstenen, vuurkorven, buitenhaarden en barbecues. Bij eventuele overlast kunnen inwoners in eerste instantie zelf met burens communiceren, buurtbemiddeling inschakelen of een melding doen bij de Melding Openbare Ruimte en vervolgens boa's inschakelen.
Overlast van verwarde personen	Ja. Er wordt momenteel door de GGZ en de gemeente Midden-Drenthe gewerkt aan een aanscherping van de beheersafspraken. Overlast van verwarde personen die zelfstandig wonen heeft de aandacht van politie en instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg.
Oud en Nieuw	Ja. Voor wat carbidschieten betreft, zijn er regels vastgelegd in de APV (art. 2:41). Verder dient vuurwerk te voldoen aan wettelijk Nederlandse normen; illegaal vuurwerk kan worden aangepakt via handhaving.
Zwerfafval	Ja. Er is zwerfafvalbeleid. Op grond van dit beleid kunnen burgers, in samenwerking met de gemeente, initiatieven ontplooiën om in de omgeving opruimacties op te zetten.

16 Reflectie op de onderzoeksbevindingen

Aan het eind van deze notitie reflecteren we op de belangrijkste onderzoeksbevindingen. Dit doen we door aan de hand van de deelvragen de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden.

De door de gemeente gebruikte definitie van overlast

Er blijkt geen definitie voorhanden te zijn, terwijl deze wel gemist wordt door vooral handhavende partijen. De geïnterviewde respondenten vinden de term 'overlast' ook onduidelijk, vooral omdat deze term door iedereen anders kan worden uitgelegd. In vooral de Algemene Plaatselijke Verordening wordt overlast, maar ook 'hinder' nader uitgewerkt in verschillende verschijningsvormen. Daarvan geven enkele geïnterviewden aan dat ze deze uitwerking niet volledig vinden, mede omdat de gedachte bij vooral handhavende partijen leeft dat men soms op 'overlast' moet acteren die inwoners zelf zouden kunnen oplossen.

Aard en ernst van de door inwoners ervaren overlast

Twee derde van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld ervaren een of meerdere vormen van overlast. In het algemeen voeren twee over-

lastvormen in veel plaatsen binnen de gemeente Midden-Drenthe de boventoon: voertuigoverlast en geluidsoverlast. Ook dierenoverlast komt verspreid over de gehele gemeente voor. Burenoverlast komt vooral in enkele specifieke plaatsen voor, zoals Beilen, Garminge, Oranje en Smilde. Jeugdoverlast wordt veel door inwoners in Oranje, Beilen en Smilde genoemd. Rookoverlast lijkt zich ten slotte vooral te manifesteren onder inwoners van Beilen, Bovensmilde en Smilde.

De inwoners konden een rapportcijfer (van 1 tot en met 10) voor de mate van ernst van de overlast geven. Inwoners beschouwen jeugdoverlast als het minst ernstig (gemiddelde score 7,4), terwijl bureno-, geluid- en voertuigoverlast een 8,0 scoren. Dieren- en stankoverlast worden als meest ernstig ervaren, met respectievelijk een 8,4 en een 8,5 als gemiddelde ernstscore.

Effectief beleid tegen overlast en verbeteringen op dit vlak

Binnen de gemeente Midden-Drenthe staat een aantal (beleids)maatregelen ter beschikking tegen overlast. Dat is voornamelijk handhaving op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, het zwerfvalbeleid, buurtbemiddeling, ketensamenwerking

tegen jeugdoverlast en snelheidsbeperkende middelen. Daarnaast zijn ook afspraken tussen de gemeente en de GGZ-instelling Duurzaam Verblijf gemaakt en is er een buurtpreventieteam, bestaande uit inwoners, actief. Een buurtpreventieteam is natuurlijk geen gemeentelijk beleid, maar is wel een maatregel die interessant kan zijn. Al deze maatregelen zijn inzetbaar tegen veel vormen van overlast, met name de overlast die de onderzoekers hebben gewogen als 'aannemelijk en urgent'. Toch zijn er voor twee overlastvormen verbeteringen te boeken, waardoor niet gesproken kan worden van 'sluitend effectief beleid'. Deze verbeteringen worden in de volgende, afsluitende alinea nader toegelicht.

Ten slotte: de centrale onderzoeksvraag

In hoeverre draagt het handhavingsbeleid van de gemeente Midden-Drenthe bij aan het verminderen van gepercipieerde overlast in dorpen en buurten?

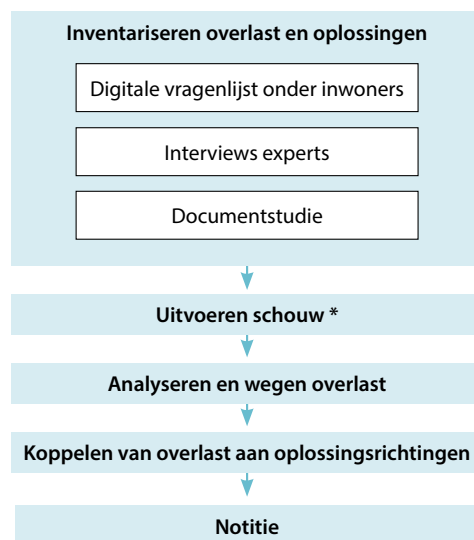
Op grond van het onderzoek kan gesteld worden dat het beleid van de gemeente Midden-Drenthe zeker bijdraagt aan overlastreductie. Enkele voorbeelden hiervan zijn het samenwerkingsverband van instanties tegen jeugdoverlast en de afspraken die zijn gemaakt tussen de gemeente en de GGZ-instelling Duurzaam Verblijf (tegen overlastgevende inwoners van Duurzaam Verblijf). Toch zijn er enkele mogelijkheden om verbeteringsslagen door te voeren, zowel aan de voorkant, bij de begripsbepaling van overlast, als in maatregelen daartegen. Wat het eerste betreft is het zowel voor handhavende partijen als inwoners prettig om te weten welke overlast de verantwoordelijkheid is van handhavende partijen, maar ook op welke overlast inwoners zelf actie kunnen ondernemen. Wat het tweede betreft zien wij bij jeugd- en voertuigoverlast de nodige mogelijkheden voor optimaler

handhavingsbeleid. Bij jeugdoverlast kan de werkwijze in Beilen als voorbeeld dienen voor andere plaatsen binnen de gemeente. En bij voertuigoverlast bieden verschillende (tijdelijke) snelheidsvertragende maatregelen mogelijkheden.

Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Uitgevoerde onderzoekshandelingen

* De schouw is alleen door Bureau Beke uitgevoerd. Het oorspronkelijke plan om de schouw met BOA's en politie uit te voeren heeft vanwege Covid-19 geen doorgang kunnen vinden.

Aangeschreven instanties en personen die voor de verspreiding van de vragenlijst onder inwoners hebben gezorgd

- De WhatsApp-buurtpreventiegroepen
- Twee kranten (Smildeger Neiskrant en De Krant van Midden-Drenthe)
- Raadsleden

- Dertien gemeentemedewerkers
- Ondernemersvereniging Hooghalen
- Ondernemersvereniging Hartje Drenthe
- Ondernemerskring Midden-Drenthe
- Stichting Beleef Beilen
- Ondernemersvereniging Westerbork
- Dorpenoverleg Midden-Drenthe
- Buurtinfohuis Bovensmilde/Wij zijn Bovensmilde
- Bewonersplatform Smilde
- Vereniging voor Dorpsbelangen Hooghalen, Laaghalen en Laaghalerveen
- Dorpskrant Hooghalen
- www.drijber.net
- Ondernemersvereniging Smilde
- Stichting Marketing & Promotie Midden-Drenthe
- Ondernemersvereniging Westerbork
- Buurtpreventieteam Beilen-West

Geraadpleegde respondenten

- Tinka Neutel, Dorpscontactambtenaar, gemeente Midden-Drenthe
- Jelle Molenaar, Operationeel expert wijk, Nationale Politie
- Jacqueline Latumalea-Vos, Directeur GGZ Midden-Drenthe (Duurzaam Verblijf, via telefoongesprek)

- Johan Greydanus, Lid buurtpreventieteam Beilen-West (via telefoongesprek)
- Joeri Mekkes, Toezichthouder gemeente Midden-Drenthe
- Peter Smit, Teamleider afdeling OOV, gemeente Midden-Drenthe
- Marco Hoogeveen, Beleidsmedewerker afdeling OOV, gemeente Midden-Drenthe
- Yolanda Molenhuis, Buitengewoon opsporingsambtenaar, gemeente Midden-Drenthe

Geraadpleegde bronnen

- Bureau Beke (2017). Handreiking duiding problematisch jeugdgroepgedrag (7-stappenmodel).
- Gemeente Midden-Drenthe (2017). Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Midden-Drenthe 2017.
- Gemeente Midden-Drenthe (2017). Schoon Midden-Drenthe. Dat doen we met elkaar. Via www.middendrenthe.nl.
- Gemeente Midden-Drenthe (2018). VTH-beleidsplan "Samen voorbereid de toekomst tegemoet".
- Buurtbemiddeling wordt uitgevoerd door Welzijnswerk Midden-Drenthe

De respons

In totaal is de vragenlijst 877 keer geopend. Deze vragenlijsten hebben we gecontroleerd op IP-adres, om te voorkomen dat twee of meer vragenlijsten van dezelfde mensen in het onderzoek worden meegenomen. Dit heeft geleid tot een verwijdering van 41 'tweede' vragenlijsten op hetzelfde IP-adres, tenzij twee vragenlijsten op één IP-adres ogenschijnlijk door twee verschillende personen (naar leeftijd, geslacht en woonplaats) werden ingevuld. Het kan dan bijvoorbeeld om samenwonende partners gaan.

In totaal is dus 836 keer op valide wijze door inwoners van de gemeente Midden-Drenthe begonnen aan de vragenlijst. Hiervan hebben 700 inwoners minimaal één antwoord ingevuld. Deze 700 vragenlijsten zijn in het onderzoek meegenomen.

Verdeeld over de woonplaatsen hebben de volgende percentages inwoners gereageerd:

Plaats	% 18-plussers die in de plaats wonen	% ingevulde enquêtes
Balinge	0,5	0,6
Beilen	30,3	21,9
Bovensmilde	10,3	9,3
Brunsting	0,3	1,2
Bruntinge	0,2	0,0
De Broekstreek	0,5	0,1
Drijber	1,5	4,7
Eursinge	0,2	0,0
Elp	1,2	0,3
Garminge	0,4	2,3
Hijken	2,4	1,2
Holthe	0,4	1,3
Hoogersmilde	5,1	4,7
Hooghalen	2,7	5,4
Klatering	0,5	0,0
Laaghalen	1,7	1,6
Lieving/Makkum	0,6	1,2
Mantinge	0,8	0,1
Nieuw-Balinge	2,8	0,7
Nieuweroord	0,3	0,1
Oranje	0,6	2,2
Orvelte	0,8	0,6
Smilde	13,5	19,5
Spier	1,1	3,3
Westerbork	14,6	11,8
Wijster	3,2	1,9
Witteveen	1,8	1,0
Zuidveld	0,2	2,0
Zwiggelte	1,5	1,0
Totaal	100,0	100,0

Bijlage 2: Overlast per plaats (aantallen meldingen)

Iedere inwoner kan meer dan een overlastsoort aangeven.

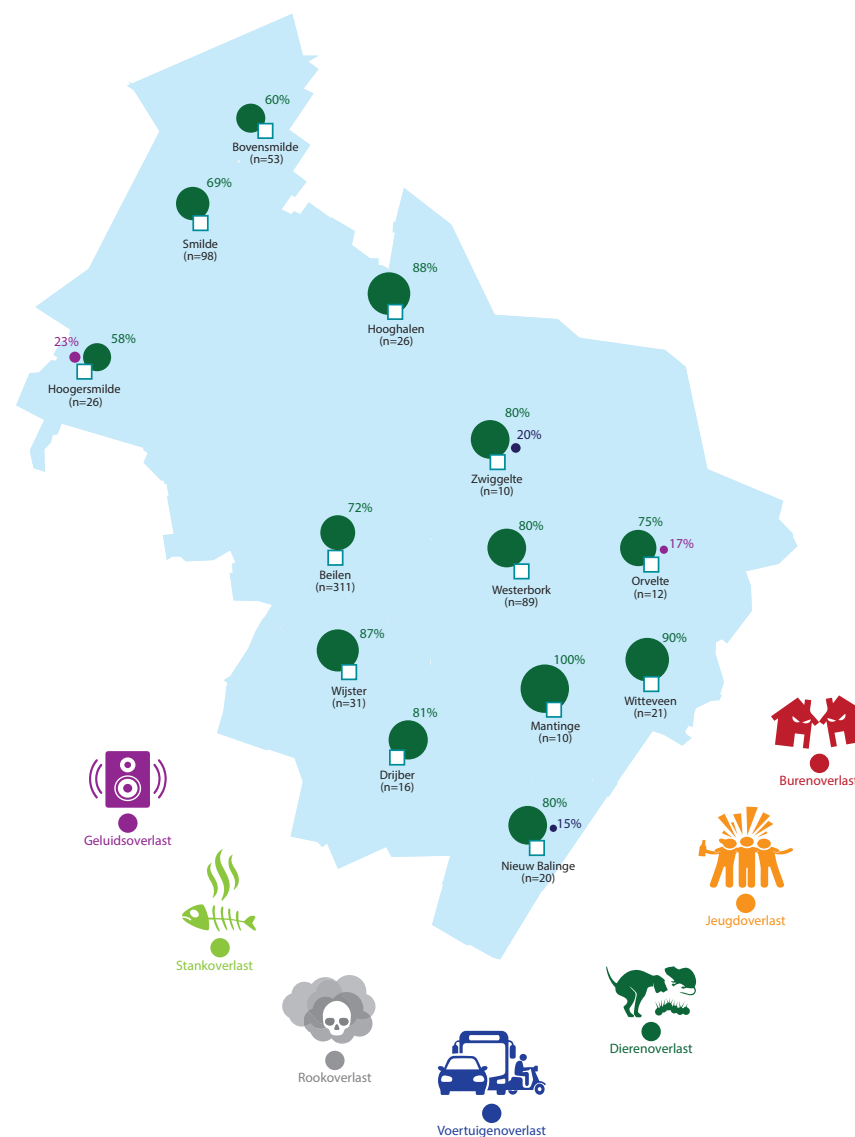
								
Plaats (n respondenten)	Burenoverlast	Jeugdoverlast	Dierenoverlast	Geluidsoverlast	Voertuigoverlast	Rookoverlast	Stankoverlast	Overige overlast
Balinge (2)	0	0	0	1	0	0	1	1
Beilen (98)	24	16	19	28	39	17	8	19
Bovensmilde (34)	7	8	7	14	14	7	4	6
Brunsting (3)	0	0	1	0	1	0	0	1
Bruntinge (0)	0	0	0	0	0	0	0	0
De Broekstreek (1)	0	0	0	0	0	1	0	0
Drijber (20)	1	1	4	2	6	1	10	4
Eursinge (0)	0	0	0	0	0	0	0	0
Elp (1)	0	0	1	1	0	0	0	0
Garminge (13)	4	0	2	6	10	1	1	0
Hijken (6)	0	2	1	3	5	1	2	4
Holthe (6)	0	0	0	2	6	0	0	0
Hoogersmilde (19)	2	3	4	2	10	0	2	2
Hooghalen (23)	2	0	0	17	10	0	1	3
Klatering (0)	0	0	0	0	0	0	0	0
Laaghalen (9)	0	0	2	4	2	0	3	3
Lieving (4)	0	0	1	3	2	0	0	0
Makkum (1)	0	0	0	0	1	0	0	0
Mantinge (1)	0	0	0	0	0	0	0	1
Nieuw-Balinge (2)	0	0	0	1	1	1	0	0
Nieuweroord (1)	0	0	0	0	1	0	0	0
Oranje (14)	4	4	2	5	4	0	0	2
Orvelte (4)	1	0	1	1	1	0	1	0

								
Plaats (n respondenten)	Burenoverlast	Jeugdoverlast	Dierenoverlast	Geluidsoverlast	Voertuigoverlast	Rookoverlast	Stankoverlast	Overige overlast
Smilde (109)	29	8	32	41	55	11	12	6
Spier (23)	1	2	4	12	14	1	0	0
Westerbork (38)	4	5	7	8	19	4	1	6
Wijster (9)	0	0	0	4	9	0	1	1
Witteveen (7)	2	0	3	3	3	0	1	1
Zuidveld (8)	0	0	1	2	5	0	1	2
Zwiggelte (6)	0	0	1	2	4	0	1	1

Bijlage 3: Overzicht Melding Openbare Ruimte

De basis voor de kaart hiernaast ligt in de meldingen die door inwoners in het registratiesysteem Melding Openbare Ruimte zijn gedaan. De kaart geeft de cumulatieve meldingen van inwoners over de jaren 2018, 2019 en 2020 (tot en met 18 mei 2020) weer. Het gaat hier niet om overlastmeldingen die burgers bij de politie hebben gedaan.

Op grond van de kaart is te constateren dat het binnen Melding Openbare Ruimte vooral om dierenoverlastmeldingen gaat.

Bijlage 4: Weging van de genoemde overlast

Op grond van de verzamelde informatie is de overlast door de onderzoekers gewogen. In deze weging is gekeken naar de aannemelijkheid (vanuit meerdere bronnen herleidbaar) en de urgentie (noodzakelijk om direct op te acteren) van de overlast. De weging leidt tot drie overlastniveau's:

- 1** de overlast is aannemelijk én urgent
- 2** de overlast is aannemelijk, niet urgent, maar kan mogelijk in de toekomst urgent worden
- 3** de overlast is (niet) aannemelijk en waarschijnlijk in de toekomst niet urgent

Zoals al eerder is aangegeven, blijft een weging van overlast die op provinciaal en/of landelijk niveau wordt gereguleerd achterwege. Het gaat dan bijvoorbeeld om stank- en geluidveroorzakende bedrijven.

Overlast vanwege:	Weging overlastniveau	Motivatie
Loslopende/blaffende/bijtende huisdieren	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Muziek/lawaai van buurtbewoners	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Oud en Nieuw	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Het betreft overlast die zich uitbreidt, bv. meer branden en illegaal vuurwerk
Vogels (kippen, roeken)	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Eikenprocessierups	2	Lijkt momenteel minder aanwezig
Hondenpoep	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Jeugdoverlast (hangen, vandalisme, drugsgebruik)	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Speelt in meerdere plaatsen
Negatieve reacties op social media	3	Komt incidenteel voor
Hardrijdende scooters	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Foutparkeren	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
(Groepen) motorrijders	2	Is vooral seizoensgebonden overlast
Vrachtwagens/landbouwvoertuigen	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Sluipwegenverkeer	2	Komt voor, maar lijkt geen structurele overlast

Overlast vanwege:	Weging overlastniveau	Motivatie
Hardrijdende/te veel auto's	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Crossauto's en -motoren	2	Komt voor, maar lijkt geen structurele overlast
Horeca	2	Is momenteel geen overlastbron
Festivals	3	Komt incidenteel voor
Voetbalvereniging	2	Is momenteel geen overlastbron
Racefietzers	2	Is vooral seizoensgebonden overlast
Houtkachel/bbq/groen verbranden	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Verwarde personen	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Het betreft niet alleen GGZ-bewoners, maar ook verwarde personen die in zelfstandig wonen
Zwerfafval	1	De overlastvorm is vanuit meerdere bronnen opgemerkt. Komt in de gehele gemeente en structureel voor
Groenonderhoud	3	Onderhoud wordt steeds meer 'stil' uitgevoerd door elektrische apparaten

